

SCENARIUSZ CZĘŚĆ II

Scenariusz lekcji do prezentacji pt. “Kto jest Żydem/Żydówką?”

czas trwania: ok. 20 minut

Cel główny:

- wprowadzenie podstawowych informacji o społeczności żydowskiej

Cele szczegółowe:

- uczeń zna pojęcie “tożsamość” i rozumie sposoby jej określania
- uczeń rozumie różnice między tożsamością określaną na podstawie zewnętrznych czynników i autodefinicją
- uczeń rozumie czynniki kształtujące żydowską tożsamość

Metody:

- praca z prezentacją multimedialną

Bibliografia rozszerzająca:

- Gebert, K. (2009). *Polski alef-bet. Żydzi w Polsce i ich odrodzony świat*.
- dodatkowe teksty zawierające więcej informacji podlinkowane do konkretnych slajdów prezentacji

Opis prezentacji i przebiegu zajęć:

Slajd 1

Slajd tytułowy.

Slajd 2

Celem tego slajdu jest wprowadzenie pojęcia “tożsamość” jako odpowiedzi na pytanie “Kim jestem?” – z kim się identyfikuję, kogo uważam za “swojego” itp.

Żydowskie poczucie tożsamości ewoluowało w czasie. Pierwotnie poczucie żydowskości było mocno związane z wyznawaną religią, judaizmem, a “członkostwo” w żydowskiej społeczności dziedziczyło się najpierw po żydowskim ojcu (w czasach judaizmu świątynnego od X w.p.n.e., gdy istniała świątynia w

Jerozolimie), a następnie po żydowskiej matce (w czasach judaizmu rabinicznego - po zburzeniu drugiej świątyni w Jerozolimie w 70 r. n.e., który obowiązuje do dziś).

W XIX wieku, w wyniku przemian społecznych związanych z żydowskim oświeceniem, coraz więcej osób zaczęło rozumieć swoją żydowskość w inny sposób. Niektórzy porzucali religię, ale wciąż uznawali się za Żydów/Żydówki; inni rezygnowali z żydowskiej tożsamości i identyfikowali się raczej z otaczającą ich społecznością, określając się mianem np. Niemców lub Polaków „wyznania mojżeszowego”. Jeszcze inni uważali się jednocześnie za Żydów i Niemców lub za Żydów i Polaków, itd. – i nie było w tym według nich żadnej sprzeczności.

Dziś wariantów żydowskiej tożsamości jest mnóstwo – nie ma kryteriów, które pozwalałyby uznawać, że jedno z nich są „poprawne” lub „prawdziwe”, a inne nie.

Dodatkowe lektury:

[Tekst wprowadzający do zagadnienia](#)

[O "hybrydowej", żydowsko-koreańskiej tożsamości](#)

Slajd 3

Ilustracje: osoby, które różnie definiują swoją żydowskość – osoba religijna, osoba w codziennych ubraniach, ale nosząca kipe i osoby świeckie.

Slajd 4

Podsumowanie wcześniejszych rozważań: czynniki, które dziś decydują o żydowskiej tożsamości danej osoby, mogą być różne – z jednej strony można traktować tradycję jako normatywną i dalej przestrzegać wynikających z niej religijnych zasad, z drugiej jednak można znaleźć własne kryteria i to nimi się kierować.

Oprócz religii, najczęściej pojawiającymi się czynnikami są poczucie wspólnoty kulturowej i historycznej, mówienie wspólnym językiem, obchodzenie tych samych świąt i kultywowanie wspólnych zwyczajów lub świadomość, że nasi przodkowie to robili.

Ta dyskusja nie jest jednak zamknięta, a możliwości nie są ograniczone – niemal na pewno znajdą się osoby, które widzą ten temat zupełnie inaczej.

Slajd 5

Dodatkowym wątkiem jest wątek Izraela – państwa, które powstało w 1948 roku i które samo siebie nazywa Państwem Żydowskim.

Mimo tej nazwy, nie wszyscy Izraelczycy są Żydami a Izraelki Żydówkami – choć to jedyny kraj, gdzie Żydzi stanowią większość. Poza nimi kraj zamieszkują także przedstawiciele licznych mniejszości – przede wszystkim mniejszości arabskiej, lecz nie tylko.

Nie wszyscy Izraelczycy są Żydami, a Izraelki Żydówkami, ale też nie wszyscy Żydzi i Żydówki mieszkają w Izraelu. Po całym świecie rozproszona jest *diaspora żydowska*, której historia liczy niemal dwa tysiące lat. Część przedstawicieli diaspery z różnych powodów nie chce zamieszkać w Izraelu, a część po prostu nie traktuje go jak swojego kraju, identyfikując się bardziej z miejscami, w których się urodzili lub dorastali i w których od wielu pokoleń żyje ich rodzina.

Izrael jest też państwem, do którego wiele osób przybywa – tak samo, jak niektórzy przybywają do Wrocławia. Podobne są też powody, którymi migranci kierują się, wybierając Izrael na swoje przyszłe miejsce zamieszkania.

[Krótkie wprowadzenie do izraelskiej różnorodności](#)

Slajd 6

Ilustracja: różnorodność w Izraelu – przedstawienie różnych ludzi na jednym zdjęciu.

Slajd 7

Pytania do dyskusji.

Kieruj dyskusję w stronę wątków dotyczących przynależności, poczucia wspólnoty i podobieństwa. Warto podkreślać, że tożsamości nie tylko nie muszą się wykluczać, ale wręcz mogą się ze sobą łączyć, a my sami możemy określić, co definiuje naszą tożsamość.

Opis i prawa autorskie do zdjęć

nr slajdu i opis	źródło	licencja	autor
s. 2, Tora	https://images.pexels.com/photos/5986493/pexels-photo-5986493.jpeg?auto=compress&cs=tinysrgb&w=1260&h=750&dpr=2	wolna	cottonbro studio
s. 3, Żydzi z szofarem	https://snl.no/rosh_hashana	CC BY-SA 3.0	Mark Neyman/Government Press Office
s. 3, Chałka	https://pixabay.com/pl/photos/brioche-chleb-piekarnia-1811926/	wolna	magdus
s. 3, Chanuka	https://images.pexels.com/photos/6115402/pexels-photo-6115402.jpeg?auto=compress&cs=tinysrgb&w=1260&h=750&dpr=2	wolna	RDNE Stock project
s. 5, Flaga	https://images.pexels.com/photos/5499191/pexels-photo-5499191.jpeg	wolna	Nemanja Ciric
s. 6, Dziewczyna	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jewish_girl_with_a_headscarf.JPG	CC SA 3.0	Peter van der Sluijs
s. 6, Einstein	https://pixabay.com/nl/photos/albert-einstein-portret-1144965/	domena publiczna	Orren Jack Turner
s. 6, Falafel	https://cdn.pixabay.com/photo/2017/02/17/09/50/falafel-2073684_1280.jpg	domena publiczna	
s. 6, Mężczyzna w kипе	https://www.pexels.com/photo/photo-of-man-wearing-a-kippah-6114554/	wolna	RDNE Stock project
s. 6, Chanukija	https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Hanuka-Menorah-by-Gil-Dekel-2014.jpg	CC BY-SA 4.0	Gil Dekel
s. 6, Turyści	https://cdn.stocksnap.io/img-thumbs/960w/nature-landscape_13ZNX2TLX0.jpg	wolna	Robert Bye